

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Г. В. Музиченко

«25» грудня 2020 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ –
ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ)
РІВЕНЬ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ)

Одеса – 2020

Розробник: доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки
Т. Ю. Осипова

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри педагогіки

Протокол від від 12 листопада 2020 року № 4

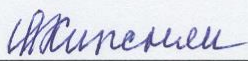
В. о. завідувача кафедри _____ Т. Ю. Осипова

Схвалено науково-методичною комісією Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Протокол від 21 грудня 2020 року № 4

Голова науково-методичної комісії _____ Т. Ю. Осипова

Учений секретар
науково-методичної комісії _____ О. А. Галіцан

Завідувач відділу аспірантури
і докторантури..... І. А. Хижняк

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма орієнтована на підготовку до фахового вступного іспиту з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 015 Професійна освіта (спеціалізація – теорія і методика професійної освіти) для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем.

Зміст програми охоплює в повному обсязі основні педагогічні категорії, поняття, терміни, факти, передбачає структурування і розподіл навчального матеріалу за основними розділами педагогіки вищої школи: «Загальні основи педагогіки вищої школи», «Дидактика вищої школи», «Інновації в системі вищої педагогічної освіти», «Специфіка професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи», «Виховна робота зі студентською молоддю».

Здобувач повинен

Знати:

- сутність предмета педагогіки вищої школи, її місце в системі педагогічних наук;
- науково-понятійний апарат педагогіки вищої школи як науки;
- категорії педагогіки вищої школи і зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками;
- сутність педагогічної інноватики;
- зміст і напрями діяльності викладача вищого навчального закладу;
- принципи та методи педагогічного дослідження;
- вікові особливості студентської молоді;
- форми і методи організації освітнього процесу закладу вищої освіти;
- основні форми контролю, оцінки навчальної діяльності та її результатів;
- сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів виховання та самовиховання студентів;
- форми організації навчальної і виробничої практики;
- сутність професійної усталеності викладача вищої школи;
- загальну характеристику принципів і функцій педагогічного менеджменту.

Уміти:

- оперувати основними теоретичними поняттями педагогіки вищої школи;
- аналізувати тенденції реформування системи вищої освіти в Україні;
- характеризувати наукові уявлення про закономірності педагогічного процесу закладу вищої освіти, обґрунтовувати модель «викладач – студент»;
- виявляти основні складові структури діяльності викладача вищої школи;
- оперувати механізмами використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання студентів;
- оперувати педагогічним мисленням, бути здатним до аналітичного осмислення педагогічної дійсності;
- виявляти здатність аргументувати і відстоювати свою позицію, власну думку

- щодо педагогічного явища чи процесу;
- користуватися довідковими матеріалами, аналізувати матеріал відповідно до сучасних тенденцій розвитку вищої освіти в Україні.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

- 1. Загальні основи педагогіки вищої школи.** Педагогіка вищої школи як наука. Предмет педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Категорії педагогіки вищої школи. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками.
- 2. Основи наукового педагогічного дослідження.** Методологія педагогічного дослідження. Основні вимоги до проведення педагогічного дослідження. Логіка педагогічного дослідження. Методи наукового педагогічного дослідження.
- 3. Особливості адаптації студентів до навчання в ЗВО.** Сутність поняття «адаптація». Вікові особливості студентської молоді. Відмінності навчання у вищій школі. Студентський колектив.
- 4. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні.** Мета освіти. Основні принципи освіти в Україні. Види вищих навчальних закладів. Головні завдання закладу вищої освіти. Організація освітнього процесу в ЗВО.
- 5. Принципи та методи навчання в ЗВО.** Принципи навчання. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації освітньо-пізнавальної діяльності.
- 6. Організаційні форми роботи в ЗВО.** Педагогічна форма. Класифікація організаційних форм навчання: за кількістю студентів; за місцем навчання; за часом навчання; залежно від тривалості навчальних занять.
- 7. Лекції та методика їх проведення.** Лекція. Основні функції лекції. Основні етапи лекції. Види лекцій. Підготовка до лекції. Оцінка лекції.
- 8. Семінарські та практичні заняття в ЗВО.** Семінарське заняття. Семінар-практикум. Критерії оцінювання семінарського заняття. Лабораторні заняття. Практичне заняття. Інноваційні види семінарських і практичних занять.
- 9. Комплексні форми організації навчання в ЗВО.** Комплексна форма навчання. Комплексний семінар. Педагогічний тренінг. Побудова конспекту лекцій. Модульна побудова змісту навчання. Ділові й рольові ігри.
- 10. Педагогічний контроль у ЗВО.** Педагогічний контроль. Вимоги до педагогічного контролю. Форми педагогічного контролю. Оцінка і відмітка.

11. **Самостійна робота студентів.** Самостійність. Види самостійної роботи студентів. Принцип співробітництва. Принцип рольової участі. Саморегуляція.
12. **Сучасні технології навчання в ЗВО.** Техноматика. Основні концептуальні завдання техноматики. Складові елементи дослідження технологічних процесів. Методологічні підходи. Методи досліджень технологічних процесів. Педагогічна технологія. Нові інформаційні технології. Дистанційне навчання.
13. **Сутність педагогічної інноватики.** Предмет педагогічної інноватики. Провідні методи досліджень інноваційних процесів. Принципи оновлення освітнього процесу. Напрями оновлення системи освіти. Складові процесу реалізації інновацій. Особистісно-орієнтована освіта.
14. **Готовність до педагогічної діяльності.** Проблема готовності. Структура готовності до педагогічної діяльності. Педагогічна самосвідомість. Педагогічні здібності. Рефлексія. Етапи формування готовності до педагогічної діяльності.
15. **Професійна усталеність викладача вищої школи.** Сутність професійної усталеності. Мотиваційний компонент. Емоційний компонент. Особистісний компонент. Професійно-педагогічний компонент.
16. **Педагогічний менеджмент.** Сутність поняття «педагогічний менеджмент». Основні поняття теорії педагогічного менеджменту. Принципи педагогічного менеджменту. Функції педагогічного менеджменту.
17. **Виховна робота зі студентською молоддю.** Гуманістичний характер виховання. Мета національного виховання. Принципи національного виховання. Принципи національного виховання. Напрями виховної роботи зі студентською молоддю. Сучасні форми виховної роботи.
18. **Моральне виховання студентів.** Моральна культура. Рівні моральної вихованості. Моральні почуття. Моральна самосвідомість. Принципи загальнолюдської моралі.
19. **Позааудиторна робота студентів.** Сутність позааудиторної роботи. Форми позааудиторної роботи. Організація позааудиторної роботи.
20. **Закон України «Про вищу освіту».**
21. **Педагогічна і виробнича практика студентів.** Мета практики. Навчальна практика. Навчально-виробнича практика. Виробнича (цільова практика). Асистентська практика.
22. **Науково-дослідницька робота студентів.** Сутність науково-дослідницької роботи студентів. Види науково-дослідницької діяльності студентів. Самостійна науково-дослідницька робота. Наукові студентські гуртки.

- 23. Проблемне навчання в ЗВО.** Проблемне навчання. Проблемна ситуація. Види діяльності викладачів і студентів під час проблемної лекції і проблемного семінару. Структура проблемної лекції.
- 24. Принципи педагогічного дослідження.** Принцип цілісного вивчення педагогічного явища чи процесу. Принцип комплексного використання методів дослідження. Принцип об'єктивності. Принцип єдності навчання і виховання особистості. Принцип одночасного вивчення колективу й особистості. Принцип явища в зміні, розвитку. Принцип історизму. Принцип поєднання сміливості з найбільшою передбачливістю. Принцип глибинного розгляду досліджуваної проблеми. Принцип педагогічної ефективності.
- 25. Методологічні аспекти педагогіки вищої школи.** Загальне поняття методології. Загальна методологія. Загальнонаукова методологія. Частково-наукова методологія. Методологія педагогіки вищої школи.
- 26. Зміст стандартизації і гуманізації вищої освіти на рівні навчальних планів і програм.** Державний стандарт вищої освіти. Вимоги до загальнонаукових знань і вмінь із дисциплін загальнонаукової підготовки. Вимоги до знань і вмінь із дисциплін психолого-педагогічної підготовки. Вимоги до предметних знань і вмінь спеціальної підготовки. Загальні вимоги до фахівця.
- 27. Засоби моделювання у вищій школі.** Модель і моделювання. Види моделювання. Етапи моделювання.
- 28. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.** Провідні тенденції оновлення світового освітнього простору. Реформування вищої освіти. Особливості оновлення вищої освіти в Україні. Шляхи оновлення вищої педагогічної освіти.
- 29. Формування національної самосвідомості студентів.** Сутність національної самосвідомості. Форми роботи, що сприяють формуванню національної самосвідомості.
- 30. Загальнолюдський і національний характер виховання.** Загальнолюдський характер виховання. Національне виховання. Національні традиції. Принципи виховання. Зміст національного виховання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Якісна характеристика відповіді
91–100	Відмінно	Абітурієнт дає повну та розгорнуту відповідь на питання екзаменаційного білету, демонструє вільне володіння понятійним апаратом, повністю розкриває суть поставленого питання, добре орієнтується в

		міжпредметних зв'язках, наводить приклади
71–90	Добре	У відповідях абітурієнт припускається неточностей або незначних помилок, натомість він демонструє розуміння матеріалу, логічно обґрунтовує свої міркування
51–70	Задовільно	Відповіді на запитання мають фрагментарний характер, переважно абітурієнт припускається помилок у розумінні суті проблемної ситуації, відтворює знання на рівні запам'ятовування. Знання з предмету неповні, абітурієнт плутається у визначеннях, втрачає логіку і послідовність розкриття питання, не наводить прикладів
0–50	Незадовільно	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання, його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Він не володіє основним термінологічним апаратом дисципліни, демонструє відсутність умінь міркувати, робити висновки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. [2-ге вид., перероб. і доп.] Київ: Знання, 2005. 399 с.
2. Виховна робота зі студентами вищого навчального закладу : навчальний посібник / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, Т. Ю. Осипова та ін. / За заг. ред. Т. Ю. Осипової. Одеса : «Фенікс», 2006. 288 с

Допоміжна

3. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України : історія, теорія : підручник. Київ : Либідь, 1998. 558 с.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL : <http://osvita.ua> .
6. Зварич І. Засади педагогічного контролю й оцінювання знань студентів. *Рідна школа*. 2002. № 10. С. 19–21.
7. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Київ : Знання, 2005. 486 с.
8. Левківська Г. П. Проблема адаптації першокурсників у вищих навчальних закладах. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка і психологія*. Вінниця, 2000. Вип. 3. С. 163–166.
9. Мустара Л. В. Дискусійний діалог як форма співпраці викладачів і студентів. *Нові технології навчання*. 2001. Вип. 31. С. 179–188.